

Hudobná výchova 6. ročník

Charakteristika predmetu

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť troma prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti. hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Hudobná výchova
Ročník:	šiesty
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1
Počet hodín v ŠkVP:	1
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Názov kľúčovej kompetencie	Smerovanie výučby
Učiť sa učiť	- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela, - prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,

Komunikatívne kompetencie	- formovať sa ako aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim
Občianske kompetencie	-mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce, -uvedomiť si svoju národnú identitu v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre, byť hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu -dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
Riešenie problémov	-schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach),

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>1. Hlasové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom • metódy na rozvoj sluchovo-intonačných schopností obrázky, grafický i notový záznam piesne • metódy na rozvoj sluchovo-intonačných schopností • obrázky, grafický i notový záznam piesne <p>2. Počiatky hudby (pravek a starovek)</p> <p>3. Inštrumentálne činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementárne hudobné nástroje a zdroje zvuku, ktoré sú k dispozícii: • ľudské telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie) 	<p>Žiak na konci 6. ročníka vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra • tvorivo pracovať s hlasom – textom, rečou, zvukmi, • hlasom realizovať rytmické a melodické modely, • spievať piesne spamäti, ale i s podpornými pamäťovými prostriedkami • charakterizovať znaky pravekej a starovekej hudby • rozoznať elementárne hudobné nástroje podľa ich zvuku, vzhľadu i názvu,

<ul style="list-style-type: none"> • okolité predmety a prírodné materiály vydávajúce zvuk • Orffove nástroje rytmické <p>4. Stredovek</p> <p>5. Hudobná renesancia</p> <p>6. Hudobno-pohybové činnosti (kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby improvizácia pohybová spontánnosť, uvoľnenosť)</p> <p>7. Hudobný barok 1</p> <p>8. Hudobný barok 2</p> <p>9. Klasicizmus</p> <p>10. Hudobný klasicizmus na Slovensku</p> <p>11. Hudobný romantizmus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať stredovekú hudbu, gregoriánsky chorál a svetskú hudbu • charakterizovať hudbu renesancie- hudba na hradoch, zámkoch, • pohybovo stvárniť jednoduchú choreografiu k tancu Pavana zo 16. storočia • pohybom reagovať na počutú hudbu, • zapamätať si jednoduché choreografie, • pohybovo improvizovať • poznať významných predstaviteľov baroka, spoločenskú funkciu hudby • vyjadriť zážitok z počúvania hudby • orientovať sa v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby • poznať významných predstaviteľov klasicizmu a ich diela • verbálne vyjadriť pocity z hudby • charakterizovať hudobný klasicizmus • Na Slovensku, poznať slovenských predstaviteľov • vymenovať najvýznamnejších skladateľov romantizmu a ich najznámejšie diela, • vymenovať skladateľov opier a ich diela • charakterizovať impresionizmus,
---	---

<p>12. Od romantizmu k hudbe 20. storočia</p> <p>Aktívne počúvanie hudby</p> <p>13. Skladby slovenských hudobných skladateľov</p> <p>14. Skladby zahraničných hudobných skladateľov</p> <p>15. Skladby svetových a slovenských skladateľov</p> <p>16. Skladby rozličných štýlových období dejín hudby</p> <p>17. Tempo, dynamika, kantiléna</p> <p>18. Harmónia, kontrast, opakovanie dielov formy</p> <p>19. Projekt</p> <p>20. Zoskupenia klasickej hudby- sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester</p> <p>21. Zoskupenia v tzv. populárnej hudbe- cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové</p> <p>22. Integrácia s literatúrou, výtvarnou výchovou -vybrané skladby významných skladateľov s ukázkami hudobných štýlov v ich typickej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • expresionizmus, poznať najznámejších predstaviteľov, slovne vyjadriť zážitky a dojmy z počúvanej hudby • prepájať získané poznatky s poznatkami z iných predmetov • aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálne – výrazový potenciál hudby • pri počúvaní hudby spoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby • podľa počutia skladby slovne vyjadriť odlišnosti dvoch štýlových období • identifikovať, pomenovať a charakterizovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky a základné formotvorné prvky • samostatne vypracovať projekt, vyhľadávať informácie z rôznych zdrojov, dokáže prezentovať projekt • rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v tzv. klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v tzv. populárnej hudbe, • poznať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, ich názvy, mená autorov v kontexte iných druhov umenia a všeobecných dejín
---	---

<p>podobe,</p> <p>23. Česká hudba</p> <p>24. Rakúska a nemecká hudba</p> <p>25. Talianska hudba</p> <p>26. Francúzska hudba</p> <p>27. Írska a škótska hudba</p> <p>28. Ľudové piesne</p> <p>29. Autorské piesne, rytmizované texty</p> <p>30. Aktívne počúvanie hudby (zvuky, šumy, ruchy, hluky, tóny, súzvuky okolitého sveta)</p> <p>31. Návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod., alebo sledovanie predstavenia z</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vymenovať významných českých skladateľov (B. Smetana, A. Dvořák) • a ich známe diela • vymenovať významných skladateľov (L. van Beethoven, J. S. Bach, W. A. Mozart) • vymenovať významných predstaviteľov • talianskej hudby (G. Verdi, A. Vivaldi) • vymenovať významných predstaviteľov • francúzskej hudby (H. Berlioz, C. Debussy) • identifikovať hudbu Írska a Škótska • hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym speváckym držaním tela, technikou správneho speváckeho dýchania, zreteľnou artikuláciou s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra • počúvať sústredene a pozorne, vnímať okolité zvuky, opísať ich účinky, poznať riziká poškodenia sluchu, vedome počúvať ticho, z okolitých zvukov komponovať zmysluplné celky, (zvukové koláže), • koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybové predstavenie, opísať ho vlastnými slovami a diskutovať o ňom
--	---

<p>videozáznamu</p> <p>32. Hudobno-dramatické činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika <p>33. Realizácia, tvorba a príprava celoškolského projektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • samostatne vypracovať projekt, vyhľadávať informácie z rôznych zdrojov, dokáže prezentovať projekt
--	--

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Vzdelávacie výsledky žiakov sa hodnotia slovne a klasifikujú. V predmete hudobná výchova budeme hodnotiť stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu, osvojenie si potrebných vedomostí, činností a ich tvorivú aplikáciu, kvalitu prejavu a výsledkov činnosti. Dôležitým bude hodnotenie vzťahu žiaka k činnostiam na hodinách hudobnej výchovy a záujem o ne. Hodnotenie a klasifikácia žiaka sa bude uskutočňovať ako priebežné hodnotenie a celkové hodnotenie. Využívať sa bude hlavne pochvala, povzbudenie, seba hodnotenie, hodnotenie iných. Pri hodnotení vzdelávacích výsledkov žiakov sa bude zohľadňovať schopnosť využívať a zovšeobecňovať skúsenosti a poznatky získané pri praktických činnostiach, aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o ne a vzťah k nim. Pri hodnotení vzdelávacích výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Predmet hudobná výchova bude klasifikovaný na vysvedčení známkami.

Individuálne hodnotenie žiakov, prihliadanie na jeho intonačné, rytmické a pohybové spôsobilosti. Predmet je klasifikovaný známkou. Hodnotenie vychádza z metodického pokynu k hodnoteniu žiaka č. 22/2011 a je realizované slovnou formou – pochvala, povzbudivé slová, atribúcia kladných vlastností a postojov, zaradenie na činnosť vyhovujúcu žiakovi (spev, taktovanie, sprievod na ľahko ovládateľnom nástroji, pohybová aktivita a pod.)

Učiteľ u žiaka hodnotí **primerane veku**:

a) **priebeh vytvárania postojov**:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci edukačných úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch a edukačných úlohách,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,

b) priebiech získavania zručností a spôsobilostí:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové zručnosti a návyky,
- orientácia v grafickom zázname jednohlasnej melódie,
- hra a tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo,
- orientácia v znejúcej hudbe na základe dominujúcich výrazových prostriedkov hudby a ich funkcií,
- pochopenie veku primeraných hudobných diel a schopnosť zážitky verbalizovať a zdôvodniť,
- integrácia a transfer hore uvedených zručností a spôsobilostí pri realizácii hudobnodramatických činností,
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu génia

c) priebiech získavania hudobných vedomostí:

- vedomosti z oblasti hudobnej kultúry a prvkov hudobnej náuky súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- poznanie najvýraznejších slovenských folklórnych regiónov, ich typické piesne a tance, slovenské zvykoslovie,

výborný

žiak spĺňa kritériá (a – c) na vynikajúcej úrovni:

- je usilovný, vytrvalý, pracuje primerane svojmu veku, prevažne samostatne, tvorivo a pohotovo uplatňuje osvojené zručnosti, vedomosti, návyky v úlohách,
- úspešne ich rozvíja v skupinovom a individuálnom prejave,
- dokáže vyjadriť veku primerané postoje, názory na hudobné umenie,
- má aktívny záujem o hudobné umenie,
- individuálny spev nie je podmienkou, pokiaľ sa úspešne a aktívne realizuje v ostatných hudobných činnostiach,

chválitebný

žiak spĺňa kritériá:

- je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý,
- menej využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave,
- potrebuje sústavnú pomoc učiteľa

dobrý

žiak realizuje edukačné úlohy priemerne:

- chýba mu iniciatívnosť a tvorivosť,
- je málo aktívny a snaživý, potrebuje sústavnú pomoc a povzbudenie učiteľa,

dostatočný

- žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu,

nedostatočný

- žiak nespĺňa kritériá – neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Stupnica hodnotenia

100% - 90%	výborný (1)
89% - 75%	chválitebný (2)
74% - 50%	dobrý (3)
49% - 30%	dostatočný (4)
menej ako 29%	nedostatočný (5)